

SESİ KIR ÇİÇEĞİ: ANILAR VE İZLER

Mehmet S. Fidancı

■ Uzakta

Şato'su üzerinden bir Kafka tartışması yaşıyorduk biz Ankara'nın genç edebiyatçıları. Haydi, yıl 1993'ün kışı karşılayan ayları olsun. Uzun uzun konuşuyorduk. Koyu, demli bir çayın bardağında dönüp duran kaşık sesleri eşliğinde konuşuyorduk. Dergi mi çıkarıyorduk? Dergi çıkarıyorduk ama ne dergi. Kendinden kapaklı *Â'raf*ı çıkarıyorduk. Her cenahtan yazarı vardı. Adı üstünde, *Â'raf*tı. İdeolojik olmadı; sanatı, estetiği kolladı hep. Küfre ve hezeyanlara, kof zihniyete yer açmadı hiç. Fanatizme ve bağınazlık cehaletine düşmedi. Türkçeydi, tepeden tırnağa. İşte, o *Â'raf* katında kümelenmiştik bir vakitler.

Konu *Şato*'ydu, biri bir hikâye anlatıyordu da ben dinliyordum. Resim bölümünden yeni mezun olmuş biri. Koltuğunun altında Kafka taşıyor, Kafka'lar taşıyor. Sonra markalar oluyor, her koltuğa yerleşmiş taşıyan marka: Kafka.

Koruluğun içindeymişiz. Elimden mi tutulmuş, bir hayaletin eline mi tutunmuşum, farkına varamadım. Bir çiçek sesi yankılandı çam ağaçlarının arasında. Karanlık bir öyküydü belki, çamurlu bir vadiye doğru yürümüş de olabiliriz. Şu çoraplarımıza kadar battığımız yer-yüzünün ayakları, ayaklarımız. Her adımda farklı sesler çıkaran, her adımda çamur sıçratan bu ıslak ve yapışkan hayat! Yürüdük, vadiyi aştık, yola çıktık yani düzlüğe. İnsanların hiçbir şeye aldırış etmeden gelip geçtiği, farlarını patlatıp söndürdüğü Kafka'nın o şehrine giden güzergâha. Bizi kimse almadı yanına! El salladık ardından, ıslıklar çaldık. Bizi kimse almadı arka koltuğa. Gidişleri o kadar hızlıydı ki üzerimize yağın yağmurun hızı bile bir tereddütle yere düşüyordu. Yanımdaki hayalete baktım. Adı bir insan adıydı. Diyecek oldum ne-reyseye adını. Demedim, demeyi istemedim.

Kar ne güzel yağarmış meğer. Öyle, cama pıt pıt çarpankenki çıkardığı ses hiçbir sese benzemezmiş, kendindenmiş o ses. Biricikmiş. Dinledim, dinledim doyumsuz bir hazla karın sesini. Isıtıcıyı iyice yaklaştırdım dizlerime kadar. Galiba *Pasajlar*'ı okuyordum, evet *Pasajlar*'ı. "Büyükşehir insanımı büyüleyen aşktır ama ilk bakışta değil, son bakışta aşk" diyen Walter Benjamin'i. "Facilis descensus averni" işte, orada buna rastladım. "Cehenneme inen yol kolaydır." diyen Virgil'in bu sözüne.

Kar güzel yağıyordu.

Ona Bak!

Şehirden çıktın mı? Biraz uzaklaş, biraz daha uzaklaş, geniş alanlarla karşılaşsın. Tarlalar, düzlükler, uzak tepelerle buluşur; içinden geçersin. Orada dur, geçtiğin yerlerin bir mahiyeti var. Ağaçları ve çalılıkları değiştiği gibi, otların ve toprağın renginin de değiştiğini görürsün.

Dur ve eğilip kokla. Kokusu olmasa da eğilip kokla. Belki, seni anlatacak gizli dil kendini ilan ediyordur orada. Alelade kır çiçeğinin mahzunluğu, şöhretli çiçeklere karşı var olma inadını sürdürüyordur. O tabiiği, o inadı kokla. Şişkin, yapma süs bitkilerinin aldatıcı, oyalayıcı şehvetinden sıyrılıp kurumuş bir dikenin nasıl incelikle salındığını, rüzgâra yol verişini gör. Ona bak! Kim nerede, ne kadar inciniyor? Ona bak!

Nasip

Bugün tabiata yaklaştım. Şöyle kalbine dokunup geçtim içinden. Yol boyu harikulade manzaraların keşfiyle dolaştım. Tanıdık, tanımadık çam ağaçlarına selam verdim; kokularını içime çektim. Bir pınarın suyuna eğilip hafızasına dokundum. Yörük köylerinde durup dinlendim. Canım, güler yüzlü insanlarla tokalaşıp hasbîhâl eyledim. Rakımı yüksek yerlere çıktım; dorukların serin rüzgârlı, bol oksijenli havasından nasiplendim. Bahçelerinin insana cömertçe sunduğu gülen nar, ağlayan incir, mor erikler ve kırmızı şeftalilerle murada erdim. Ben bugün tabiata erdim.

Rabbim ne güzel; her şeyi, her nimeti kusursuzca yaratıp insanın nasibine devretmiş. Güzelliklerle tezyin olmuş Türkiye'mizin bir müstesna köşesini görmek bahtiyarlığını yaşadım. Yaşatan Rabb'ime şükürler olsun. Nasipli bir gündü.

Hatır

Hatır dünyası! Hatır, ne baskın kelime. Aramızda hatır var! Âdeta gönül devrededir, kalp bu durumun tanığı ve onaylayıcısıdır. Kabul sınırları sınırsızdır hatırın. Hatır, akıllı bile kendine hizmetçi tutabilir. Benliğin, benliklerle iş birliği! Çoğu zaman da hatır köleliği. Minnet ve şükran hatırın yumuşak iskeletidir.

Rastlantı

Bir gün oturup konuşalım. İş arası da olabilir, ayaküstü de. Bir kahve içimi, küçük bir pasta dilimi... Neler konuşuruz bilmiyorum ama konuşalım. Sesin nasıldır, onu da bilmiyorum! Bir sesimiz var mıdır, duyulur mu ki ve belki yıllar öncesinden; şuradan buradan oluyor gibi. İki eski yabancının ilk merhabası gibi. Konuşsak mı, konuşmasak mı? Anlaşılsak mı, anlaşılmasak tabii ki! Aslında sussak, büsbütün sussak. Başka sesler, gürültüler içinde hiç konuşmasak. Nasıl olduğunu sormasam, sen de iyi veya daha iyi olduğunu söylemesen. Susmak için karşılıklı otursak diyorum.

Yıllar mı geçmiş? Yıllar amansız geçmiş! Ne tuhaf değil, “Yok bir merhabamız!” Örneğin, bir parkın koşu yolunda ama yürüyerek... Bir tentenin altında, ama ince yağmurlar atıştırırken... Bir metro durağında ama o durakta olmadan veya saatini bekleyen şehirlerarası bir otobüsün kalkış anında... Bir yerde, öyle bir yerde ki öyle bir yer olmaksızın. Sizi bir rastlantıya davet ediyorum.

Dilemma

İnsan aradığını bıraktığı yerde bulamıyor veya bıraktığı gibi bulamıyor. Bir dostumun şiirini hatırlattı bu cümle bana. Ömrü daim olsun. Bir defterin veya kitabın arasına iliştirilmiş bir not... Geceleyin çıkarılmış bir ceket, ceketin cebinde olduğu düşünülen bir çakı, bir tespah veya bir dize. Anahtar örneğin, yöneldiğin bir kapının açmazıyla karşı karşıyasın. Kim bilir nerededir, hangi sehpa örtüsünün altına girip kendini saklamıştır? Nesnelere hareketi, kaçışı! Böyle bir ruh hâline yakalandım. Gizlenenlerin, kaçanların derdine düştüm. Bütün çekmeceleri açtım. Şuradadır, buradadır veya oradadır telaşıyla her yeri yokladım. Yok! Yoklamasaydım, bulunur muydu? Bulunamayacak olanın arayıcısıyım! Belki de bulunduğu hâlde bulunduğu fark edilmeyenlerin derdindeyim. Ne çok dertliyim! Beni kemirip tüketen bu ikilem!

Şimdi rüzgâr sakın ve serin. Benim de içim serinler mi? İçimin akıbetini bilemem ama dışımın bir cereyana ihtiyacı var. Yakalanmaya, sağlamı sollu, aşağılı yukarılı bir çarpılmaya ihtiyacım var. Az biraz yürüdüm, yürürken düşünmeden edemedim. Tanıdığım bir profesörü aradım, gecenin tam da bu vaktinde. Hakikaten, ünlü bir psikiyatr. Uzağı görmek için gözlüğüm var, yakını görmek için de gözlüğüm var. “Üstad” dedim, “Aradıklarım hep orta yerdeymiş gibi duruyorlar ama bulunmuyorlar bana, nasıl bulacağım?” dedim. Ne derse beğenirsiniz? “Makas değiştirme, doğru yoldasın mîrim.” Düşünün hâlimi, düşünün dostumun da hâlini.

Kendimi böyle kabullenmeye çalışıyorum. Her şeyi bir latifeye veya ironiyle geçiştiriyorum. İşime yarıyor mu ha, işime yarıyor mu?

Onu okurken, Nietzsche’yi, içimde bir çölün büyüdüğü hissine kapılmıştım. Yanlış bir sahraya düşmüşüm meğer. Orada, benim için bir gölgeğin olmadığını anlamalıydım.